

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації на тему «Професійна підготовка магістрів права в
університетах Великої Британії» здобувача наукового ступеня доктора
філософії Сутяги Олександра Станіславовича з галузі знань 01 Освіта /
Педагогіка, за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки**

Публічна презентація проведена на кафедрі іншомовної освіти і міжкультурної комунікації « 9 » квітня 2026 року, протокол № 5.

1. Обґрунтування вибору теми дослідження. Актуальність теми дослідження зумовлена сукупністю взаємопов'язаних освітніх, соціально-економічних і професійних чинників. У сучасних умовах розвитку вищої юридичної освіти, що характеризуються процесами глобалізації, інтернаціоналізації, цифрової трансформації та інтеграції до європейського освітнього простору, значно зростають вимоги до якості підготовки фахівців правничих спеціальностей, їхньої професійної мобільності, рівня сформованості дослідницької компетентності та здатності ефективно діяти в умовах складного й динамічного правового середовища.

Формування системи фахових знань, управлінських умінь, інформаційної та дослідницької культури, етичної поведінки, а також здатності до планування і здійснення досліджень, спрямованих на оцінювання ефективності функціонування комплексної системи правового захисту, відбувається переважно на рівні магістерської підготовки. Зазначений процес набуває системного характеру за умови інтеграції теоретичної підготовки з практико-орієнтованим навчанням, активного залучення здобувачів до аналітичної та науково-дослідницької діяльності, а також розвитку навичок критичного мислення й ухвалення обґрунтованих професійних рішень. Важливою складовою є формування дослідницької автономії, що передбачає здатність самостійно визначати проблемне поле дослідження, обирати адекватні методи й міждисциплінарні підходи до наукового пошуку, а також презентувати результати відповідно до академічних стандартів і правових норм з урахуванням динамічних змін законодавства.

У зв'язку з цим особливої значущості набуває необхідність удосконалення змісту, форм і методів підготовки магістрів права відповідно до сучасних міжнародних стандартів, що актуалізує звернення до ефективних моделей організації юридичної освіти. У цьому контексті система професійної підготовки юристів у Великій Британії, яка поєднує академічну освіту, практичну підготовку та стандартизовані кваліфікаційні процедури, становить значний науковий інтерес як приклад цілісної та інституційно врегульованої моделі. Відтак вивчення особливостей професійної підготовки магістрів права в університетах Великої Британії та обґрунтування можливостей імплементації її інноваційних ідей у вітчизняну освітню практику є своєчасним і доцільним.

Важливе значення для дослідження мають наукові праці українських учених (Борейчук, 2016; Лещенко, 2017; Беляєва, 2018; Кучук, 2019; Насіленко, 2019; Радченко, 2018; Свідовська, 2017; Тюріна, 2017; Яворська, 2017 та ін.), у яких висвітлено проблеми формування професійної компетентності майбутніх юристів, розвитку ключових фахових умінь, а також підготовку правників у контексті становлення інтегральної професійної компетентності. Науковий інтерес становлять також праці британських учених Boon і Webb (2010), Jones (2018), McFaul і Ryan (2017), Joyce і Ball (2022), Valverde (2018), Vaughan (2021), Wheate (2022), Wilson (2024), Webb et al. (2013), Waddell (2021) та ін., в яких розкрито особливості організації юридичної освіти, професійної підготовки правників і механізми забезпечення якості правничої діяльності. Безперечно цінність для розв'язання окресленої проблеми становлять дослідження українських учених-компаративістів (Авшенюк, 2024, 2025; Бідюк, 2022; Муқан, 2023, 2025; Нагорна, 2020; Пазюра, 2021, 2022; Третько, 2014, 2022 та ін.), присвячені аналізу зарубіжного досвіду розвитку вищої (у тому числі юридичної) освіти.

Аналіз наукових праць дає підстави стверджувати, що проблема професійної підготовки магістрів права в зарубіжному контексті, зокрема в університетах Великої Британії, потребує більш ґрунтовного й системного висвітлення. Особливої уваги потребують питання забезпечення гнучкості освітніх програм, диверсифікації магістерської підготовки, впровадження інноваційних освітніх технологій, розвитку дослідницьких компетентностей і підвищення мотивації здобувачів до професійної діяльності.

Актуалізація уваги до проблеми дослідження та доцільність її наукового обґрунтування зумовлені необхідністю розв'язання низки *суперечностей* між: прагненням України до інтеграції у європейський освітній простір, що передбачає виявлення та використання конструктивних ідей зарубіжного досвіду, і відсутністю системних досліджень проблеми професійної підготовки магістрів права в університетах Великої Британії; потребою врахування сучасних тенденцій розвитку вищої юридичної освіти у Великій Британії та недостатнім рівнем їх системного вивчення й узагальнення в українській педагогічній компаративістиці; необхідністю приведення рівня професійної підготовки магістрів права в університетах України відповідно до світових стандартів якості та недостатньою розробленістю змістових і організаційно-дидактичних засад магістерської підготовки.

Необхідність розв'язання окреслених суперечностей, актуальність і недостатній рівень наукової розробленості порушеної проблеми, а також важливість обґрунтування оптимальних шляхів її вирішення зумовили вибір теми дослідження **«Професійна підготовка магістрів права в університетах Великої Британії»**.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.
Дисертацію підготовлено відповідно до тематичного плану наукових досліджень Хмельницького національного університету «Формування особистості як

суб'єкта самотворення» (ДР № 0119U103663), «Психолого-педагогічні засади професійно-особистісного розвитку фахівців в умовах трансформації суспільства» (ДР № 0125U003711). Тема дисертації затверджена вченою радою Хмельницького національного університету (протокол № 18 від 26.06.2025 р.).

3. Наукова новизна отриманих результатів дослідження полягає в тому, що: *уперше* виявлено та теоретично обґрунтовано організаційно-дидактичні особливості професійної підготовки магістрів права в університетах Великої Британії (регламентація підготовки відповідно до професійних стандартів соліситорів і баристерів; функціонування мультипровайдерської системи надання освітніх послуг; забезпечення балансу між академічною автономією закладів вищої освіти та дотриманням професійних стандартів; інтеграція та диверсифікація освітніх програм; прикладна спрямованість магістерських програм; стандартизація та міждисциплінарність змісту; інтеграція інноваційних технологій і методів навчання; активне використання юридичних клінік, менторства, симуляційних судових процесів (mooting), стажувань і практико-орієнтованих проєктів на засадах ко-продукції знань (co-production), орієнтованих на розвиток практичних, аналітичних і критично-рефлексивних умінь; застосування стандартизованих механізмів оцінювання професійних компетентностей; стимулювання наукової творчості в умовах розвиненої дослідницької інфраструктури; забезпечення можливостей індивідуалізації освітньої траєкторії відповідно до професійних інтересів і кар'єрних орієнтирів; використання варіативних (опціональних) форм оцінювання); здійснено порівняльно-педагогічний аналіз професійної підготовки магістрів права в університетах Великої Британії та України; окреслено можливості імплементації інноваційних ідей британського досвіду в системі вищої юридичної освіти України; *удосконалено* змістове та навчально-методичне забезпечення професійної підготовки магістрів права; *подальшого розвитку набули* положення щодо тенденцій розвитку юридичної освіти у Великій Британії та Україні, а також вимог до професійної діяльності й компетентності юристів у Великій Британії.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації аргументоване тим, що на основі системного аналізу й узагальнення наукових праць, законодавчо-нормативного та навчально-методичного забезпечення виявлено сучасні тенденції розвитку юридичної освіти у Великій Британії (глобалізація, транснаціоналізація, інтернаціоналізація, демократизація, цифрова трансформація, диверсифікація та інституціоналізація освітніх процесів); окреслено вимоги до професійної діяльності та компетентності юристів у Великій Британії; обґрунтовано перспективні напрями удосконалення професійної підготовки магістрів права в Україні на державному та інституційному рівнях. У межах дослідження розроблено й упроваджено методичні рекомендації «Професійна підготовка магістрів права: досвід Великої Британії», у яких визначено та обґрунтовано напрями використання інноваційних ідей британського досвіду з метою модернізації професійної підготовки майбутніх юристів в Україні.

Основні положення, теоретичні висновки та джерельна база дослідження можуть бути використані в процесі розроблення й оновлення освітніх програм, робочих програм навчальних дисциплін, а також під час створення спецкурсів із порівняльної професійної педагогіки та педагогіки вищої школи. Прогностичний потенціал дослідження зумовлений можливістю використання його результатів як теоретико-методологічного підґрунтя для подальших порівняльно-педагогічних досліджень у сфері вищої юридичної освіти, а також для підготовки й реалізації наукових розвідок магістрантами, аспірантами та докторантами.

5. Використання результатів роботи. Результати дослідження впроваджено в освітній процес Хмельницького національного університету (довідка № 141/172 від 30.12.2025 р.), Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова (довідка №535/1 від 15.10.2025 р.), Волинського національного університету імені Лесі Українки (№03-24/01/144 від 13.01.2026 р.).

6. Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі. Усі наукові результати, подані в роботі, отримані автором самостійно. У статті Третько, Сірик, & Сутяга (2025а) «Педагогічні умови формування професійної культури майбутніх юристів у закладах вищої освіти» автором акцентовано увагу на поєднанні теоретичної підготовки з практико-орієнтованими формами навчання майбутніх юристів. У статті Сутяга, & Довгань (2022) «Особливості соціально-правової підготовки майбутніх юристів: американська та британська модель» автору належить аналіз британської моделі соціально-правової підготовки майбутніх юристів.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі іншомовної освіти і міжкультурної комунікації Хмельницького національного університету, науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор **Третько Віталій Віталійович**.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, встановлено, що дисертаційна робота Сутяги Олександра Станіславовича є результатом самостійних досліджень здобувача, не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дисертація характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення.

7. Перелік публікацій за темою дисертації. Основні результати дослідження за темою дисертації опубліковано у 10 науково-методичних працях, серед яких: 5 наукових статей (з них 2 – у співавторстві) у фахових виданнях України, що входять до міжнародних наукометричних баз даних; 4 публікації у збірниках матеріалів наукових конференцій; 1 методична розробка.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Сутяга О. (2026). Методичні аспекти підготовки магістрів права в британських університетах. *Перспективи та інновації науки*. 1(59), 1647–1657. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-1647-1657](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-1647-1657)

2. Сутяга, О. (2025a). Практична підготовка магістрів права в університетах Великої Британії. *Comparative Professional Pedagogy*, 15(2), 179–188. [https://doi.org/10.31891/2308-4081/2025-15\(2\)-18](https://doi.org/10.31891/2308-4081/2025-15(2)-18)

3. Сутяга, О. (2023a) Структура підготовки майбутніх юристів в університетах Великої Британії. *Comparative Professional Pedagogy*, 13(2), 100–106. [https://doi.org/10.31891/2308-4081/2023-13\(2\)-12](https://doi.org/10.31891/2308-4081/2023-13(2)-12)

4. Сутяга, О., Довгань, А. (2022). Особливості соціально-правової підготовки майбутніх юристів: американська та британська моделі. *Comparative Professional Pedagogy*, 12(2), 82–90. [https://doi.org/10.31891/2308-4081/2022-12\(2\)-9](https://doi.org/10.31891/2308-4081/2022-12(2)-9)

5. Третько, В. В., Сірик, Д. В., & Сутяга, О. С. (2025). Педагогічні умови формування професійної культури майбутніх юристів у закладах вищої освіти. *Академічні візії*, (39). <https://doi.org/10.5281/zenodo.15167831>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

6. Сутяга, О. (2025b). Академічний етап професійної підготовки майбутніх юристів у Великій Британії. *Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи*. (матеріали XIII Міжнародної науково–практичної конференції, м. Хмельницький, 06–07 листопада 2025 р.). Хмельницький.

7. Сутяга, О. (2025c). Методологічні засади підготовки майбутніх юристів в університетах Великої Британії. *Розвиток порівняльної професійної педагогіки у контексті глобалізаційних та інтеграційних процесів* (матеріали XIV Міжнародного науково–методологічного інтернет–семінару, м. Хмельницький, 15 травня 2025 р.). Хмельницький, 25-26

8. Сутяга, О. (2023b). Науково-дослідницька підготовка магістрів права в університетах Великої Британії. *Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи* (матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Хмельницький, 18–20 жовтня 2023 р.). Хмельницький.

9. Сутяга, О. (2023c). Розвиток професійної компетентності магістрів права в університетах Великої Британії. *Global Science: Prospects and Innovations* (Proceedings of V International Scientific and Practical Conference, Liverpool, United Kingdom, 28-30 December 2023). Liverpool.

Опубліковані праці, що додатково відображають наукові результати дисертації

10. Сутяга, О. С. (2025d). *Підготовка магістрів права: досвід Великої Британії: методичні рекомендації*. Хмельницький: ХНУ.

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота **Сутяги Олександра Станіславовича «Професійна підготовка магістрів права в університетах Великої Британії»**, подана на здобуття ступеня доктора філософії, за науковим рівнем, практичною цінністю, змістом та оформленням відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р., а також на пряму наукових досліджень освітньо-наукової програми Хмельницького національного університету зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка.

РЕКОМЕНДУВАТИ:

Дисертаційну роботу **«Професійна підготовка магістрів права в університетах Великої Британії»**, подану **Сутягою Олександром Станіславовичем** на здобуття ступеня доктора філософії, до захисту.

Головуюча публічної презентації:
доктор педагогічних наук, професор,
завідувачка кафедри іншомовної освіти
і міжкультурної комунікації
Хмельницького національного університету

Наталя БІДЮК

